

Mírný pokrok v mezích zákona

Lubomír Lízal

Lidovci svým programem oslovují téměř výhradně své voliče. Proto může tento program obsahovat tu menší, onde závažnější ekonomické nesrovnalosti.

Na jedné straně kladnou důraz na stav veřejných financí, na druhé se pak snaží vybalancovat proklamované nezvyšování daní se zavedením dvou daňových pásem a opětovného společného zdanění manželů.

Ekonomicky zajímavé momenty programu jsou jinde. Lidovci hodně hovoří o solidaritě, slibované zastavením růstu mandatorních a kvazimandatorních výdajů spolu s investicemi do infrastruktury a vzdělávání. Jsou tu však i signály ohlašující jistá omezení solidarity daná hodnotovými preferencemi lidovců.

Sympatické je, že hned na počátku nezastírají problém stárnoucí populace a rostoucí míry závislosti. Budoucí problém s důchody je ovšem takového rázu, že jimi navrhovaná řešení, i když budou plně zavedena, nás stejně nezachrání. Například větší daňové odpisy na děti.

Obdobně požadavek, aby si bezdětní navíc našetřili na svůj důchod sami v kapitálovém systému, zatímco ti se třemi a více dětmi budou pokryti průběžným systémem, má vadu na kráse: zodpovědní lidé se snaží napřed získat takový standard, který jim umožní poskytnou odpovídající zázemí potomkům. Pokud však budou jako bezdětní více platit, budou rodičovství odkládat a výsledkem může být pravý opak.

Rodina především Hezky tento paradox nezamýšlených důsledků ekonomické politiky dokumentoval v roce 2005 ve své glose Mussolini a daně pro bezdětné Pavel Kohout (HN 30. 3. 2005). Početné italské rodiny měly na základě vyhlášené Bitvy o porodnost daňové výhody a svobodní platili jak mourovatí. Výsledkem této reformy v letech 1927 - 1934 byl, zcela v souladu s tezí o plánování rodičovství dle dosažení hmotného zajištění rodiny, pokles porodnosti.

Rodinný a hodnotově tradiční přístup se projevuje i v jiných oblastech. Vyšší daně lidovci slibují na hazard, tabák a alkohol. Celkově je z programu zřejmé, že na prvním místě je početná rodina, která má nárok na výhody a zajištění, a od toho se pak odvíjí vše ostatní. Vzhledem k této prioritě je program lidovců velmi konzistentní.

Program KDU-ČSL obsahuje, a to nejen z ekonomického pohledu, oblasti průniku s případným partnerem vlevo i vpravo. Ostatně u sociálnětržního hospodářství, které lidovci vymezují pomocí pojmů svoboda, zodpovědnost a solidarita, to nemůže být jinak. Svoboda je nadnesena zejména v podnikatelské rovině, minimálních zásazích státu a rovné soutěži. Program má však i řadu sekcí, kde se vlastně ukazuje, že role státu zas tak minimální není.

Zda v čase získá návrh solidarita, či zodpovědnost bude výsledkem povolebních jednání, z programu to nelze jednoznačně vyčíst. Pro tuto, nejen ekonomickou, dvojakost není KDU-ČSL jasnou alternativní volbou pro váhající voliče mezi postoji obou velkých stran: proč chodit ke kováříčkovi, když lze dát hlas kováři?

O autorovi: Lubomír Lízal je ekonom CERGE-EI